

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Державного закладу

«Південноукраїнський

національний педагогічний

університет імені

К.Д. Ушинського»

Андрій КРАСНОЖОН

2025 року

ВИСНОВОК

про дисертацію здобувача наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 «Філологія» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» **Бошкова Андрія Валерійовича** з теми «Англійськомовна вербалізація концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах»

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент **Демчук Ангеліна Іванівна**.

Витяг із протоколу № 5

засідання наукового (фахового) семінару Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»

від 12 грудня 2025 року

На засіданні були присутні: голова наукового (фахового) семінару, доктор педагогічних наук, професор О. В. Попова, учений секретар наукового (фахового) семінару, кандидат педагогічних наук І. О. Лук'яненко, доктор філологічних наук, професор О. І. Іліді, кандидат філологічних наук, професор Т. Є. Єременко, кандидат філологічних наук, доцент І. А. Жаборюк, кандидат філологічних наук, доцент А.І. Демчук, кандидат філологічних наук, доцент І. М. Дерік, кандидат педагогічних наук, доцент К.І. Зайцева, кандидат педагогічних наук, доцент Г. В. Мельниченко.

СЛУХАЛИ: Обговорення дисертації здобувача наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 «Філологія» Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Андрія Бошкова з теми «Англійськомовна вербалізація концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах».

ВИСТУПИЛИ:

Голова наукового (фахового) семінару, доктор педагогічних наук, професор О. В. Попова з пропозицією заслухати доповідь здобувача наукового ступеня доктора філософії Андрія Бошкова за матеріалами дослідження і висловити свою думку щодо представленої праці.

Тему дослідження затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 4 від 26.10.2023 року).

А. В. Бошков: Шановна голово наукового фахового семінару!

Шановні учасники семінару!

Шановні присутні!

Сучасний етап розвитку мовознавства характеризується зрушенням парадигми його досліджень у бік антропоцентричного, функціонального, когнітивного підходів до осмислення та вивчення мовних явищ, що знаходять свою імплементацію у вигляді когнітивних одиниць, фреймів, гештальтів, концептів та інших. Головною метою такого підходу є вирішення проблеми вербалізації явищ об'єктивної реальності у процесі пізнання навколишнього світу, а також способів інтерпретації мовних одиниць у людській свідомості, серед яких неабияку актуальність набуває вивчення концептів їх мовної вербалізації в різних типах дискурсу.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю здійснення всебічного аналізу концепту «*pandemic*» у мас-медійному та науковому дискурсах із застосуванням комплексного системного підходу до вивчення його багаторівневої ментальної структури (поняттєвого та образно-ціннісного компонентів).

Дисертаційне дослідження виконано в межах наукової теми кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов «Когнітивні, комунікативно-прагматичні, лінгвостилістичні особливості англійськомовного дискурсу та система формування професійних компетентностей у галузі методики викладання англійської мови та літератури», затвердженою вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 6 від 30.12.2021 р. номер державної реєстрації

Мета дослідження – виокремлення та аналіз англійськомовних засобів вербалізації концепту «*pandemic*» у науковому та мас-медійному дискурсах.

Об'єкт дослідження – є концепт «*pandemic*».

Предмет – англійськомовна вербалізація концепту «*pandemic*» у науковому та мас-медійному дискурсах.

У процесі дослідження було виконано такі **завдання**, поставлені в дисертації:

- уточнити зміст понять «концепт», «наукова картина світу», «наївна картина світу», «мас-медійний дискурс»;

- виокремити понятійні ознаки концепту «*pandemic*» із залучення лексикографічних джерел;

- визначити структуру концепту «*pandemic*» з її понятійним, образним та ціннісними компонентами;

- виокремити, проаналізувати та порівняти засоби вербалізації концепту «*pandemic*» у науковому та мас-медійному дискурсах.

Матеріалом слугували 20 тлумачних словників сучасної англійської мови, 1 енциклопедія, 1 синонімічний словник, 3 тезауруси, 33 галузеві словники англійської мови, 300 онлайн статей з 7 періодичних видань (BBC News, Daily Mail, Daily Mirror, The Guardian, The Independent, The Times, The Washington Post); 300 наукових статей відібраних з веб-сайтів (WHO, PubMed, The Lancet, The BMJ, Cell Press та ін.) за період з лютого 2020 по січень 2023 року.

Наукова новизна виконаного дослідження полягає в тому, що вперше виокремлено змістові конституенти концепту «*pandemic*» шляхом здійснення дефініційного аналізу словникових дефініцій ключової лексеми у тлумачних та галузевих словниках; здійснено системний опис структури концепту «*pandemic*» в англійськомовному мас-медійному та науковому дискурсах шляхом виокремлення його основних компонентів (понятійного та образно-ціннісного) і з'ясовано особливості їхньої дискурсивної реалізації в текстах мас-медіа та наукових статтях; проведено аналіз медичних термінів-вербалізаторів концепту «*pandemic*» та виокремлено додаткові концептуальні ознаки, що уточнюють його зміст і когнітивну структуру; здійснено порівняльний аналіз лексичного наповнення понятійних ознак концепту «*pandemic*» у мас-медійному та науковому дискурсах і встановлено особливості вербалізації цих ознак у відповідних типах дискурсу.

Теоретичне значення дослідження й особистий внесок здобувача полягає у тому, що його результати роблять внесок у розвиток когнітивної лінгвістики (зокрема у вивчення концептів медичної сфери та їхньої дискурсивної репрезентації) і дискурсології (шляхом аналізу особливостей вербалізації концепту «*pandemic*» у мас-медійному та науковому дискурсах). Результати дослідження можуть стати підґрунтям для подальших

теоретичних розробок у галузі когнітивної лінгвістики та дискурсології, а також для уточнення способів вербалізації концепту «*pandemic*» у науковому та мас-медійному дискурсах.

Практична цінність визначає можливість їх використання у викладанні лексикології (англійська мова) (розділ «Лексична семантика»), теорії та методики мовного аналізу (розділ «Мова й мислення»); у лексикографічній практиці для уточнення та доповнення сучасних словників англійської мови новими лексичними одиницями та значеннями; під час розробки спецкурсів із когнітивної лінгвістики, теорії міжкультурної комунікації та лінгвістичного аналізу художнього тексту.

Результати дослідження оприлюднено в тринадцяти публікаціях, з-поміж яких шість статей у фахових виданнях категорії «Б» та 7 публікацій у матеріалах і тезах доповідей міжнародних та всеукраїнських конференцій.

Дослідження складається зі змісту, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У розділі 1 «Теоретичні засади дослідження концепту в науковій та наївній картині світу» розглянуто основні підходи до тлумачення концепту у лінгвістиці. Концепт визначається як ментальна одиниця та елемент свідомості, що виступає посередником між реальним світом і мовою, і охоплює культурну інформацію, у якій вона фільтрується, переробляється й систематизується. Концепт «*pandemic*» розглядається як складне ментальне утворення, що має багаторівневу структуру, включаючи понятійний, образний та ціннісний компоненти.

Встановлено відмінності між науковою та наївною картинами світу, що зумовлені особливостями відображення реальності. У дисертаційному дослідженні застосовано основні методи дослідження концептів, що включають як загальнонаукові (описовий метод, метод суцільної вибірки, методи частотного та кількісного аналізу) а також й спеціальні методи (дефініційний аналіз словникових одиниць для виокремлення змістових конститuentів концепту, компонентний аналіз семантики лексем для визначення семантичної структури вербалізаторів концепту, концептуальний аналіз для дослідження засобів вербалізації концепту та його складників, контекстуальний аналіз для виокремлення дискурсивних контекстів вживання лексем, що наповнюють зміст складових концепту, метод когнітивної інтерпретації для виявлення когнітивних ознак концепту та з'ясування їхньої репрезентації у свідомості носіїв мови).

Оскільки дискурс виступає середовищем існування концепту та інструментом його актуалізації, було розглянуто основні характерні особливості дискурсу та його типів (наукового та мас-медійного) у межах яких концепт *«pandemic»* знаходить свою актуалізацію.

У розділі 2 описано процедуру та результати комплексного аналізу засобів вербалізації понятійного та образно-ціннісного складників в англійськомовному мас-медійному дискурсі.

До процедури дослідження увійшли такі взаємопов'язані етапи: 1) дефініційний аналіз ключової лексеми *pandemic* та її синонімічного ряду у тлумачних і галузевих словниках для виокремлення базових змістових ознак концепту; 2) корпусний аналіз мас-медійних текстів за допомогою програми AntConc для визначення лексичних засобів наповнення понятійних ознак та встановлення їхньої частотності; 3) ідентифікацію додаткових концептуальних ознак, відсутніх у лексикографічних джерелах (превентивні заходи, причини виникнення пандемії); 4) аналіз образно-ціннісного складника концепту через виявлення й класифікацію когнітивних метафор, що функціонують у мас-медійному дискурсі; 5) інтерпретацію отриманих даних у межах когнітивно-дискурсивного підходу.

У розділі 3 «Вербалізація концепту *«pandemic»* в англійськомовному науковому дискурсі» досліджено засоби вербалізації понятійного компоненту концепту *«pandemic»* у науковому дискурсі.

Встановлено основні лексичні одиниці, що об'єктивують понятійні ознаки досліджуваного концепту, а також додаткові концептуальні ознаки феномену пандемії, які не простежуються в текстах мас-медійного дискурсу, а саме: *«здатність вірусу до еволюції»*, *«сприятливі умови існування захворювання (температура, вологість, сонячне світло, рівень радіації)»* та *«протиепідемічні заходи для запобігання поширенню пандемії»*.

Виділено та згруповано термінологічні одиниці, що об'єктивують змістові ознаки концепту *«pandemic»* у науковому дискурсі. Встановлено, що концепт *«pandemic»* актуалізується у ряді термінологічних одиниць, які репрезентують його змістові ознаки, а саме, особливості збудника хвороби, яка викликає пандемію, її симптоматику, структуру, еволюційних процесів, а також методи діагностики й превентивні заходи з її розповсюдження. Порівняно лексичне наповнення понятійних ознак концепту *«pandemic»* у науковому та мас-медійному дискурсах.

Визначено, що лексичний зміст понятійних ознак актуалізується більшою кількістю мовних одиниць у текстах наукового дискурсу (431 одиниці, з них іменників 338 одиниць, дієслів –15 одиниць, прикметників – 75, прислівників – 3) у порівнянні з мас-медійним (79 одиниць, з них: 62 іменників, 4 дієслів, 13 прикметників). Серед 510 лексичних одиниць, що вербалізують концептуальні ознаки концепту «*pandemic*» в англійськомовному мас-медійному та науковому дискурсах превалюють іменники (78,43%), що свідчить про домінування номінативного аспекту в репрезентації концепту в обох типах дискурсу. Друге місце за частотою вживання в обох дискурсах займає прикметник (17,25%), який виконує атрибутивну функцію, уточнюючи та деталізуючи окремі концептуальні ознаки. Найменш уживаною частиною мови виявився прислівник (0,6%), репрезентований лише в текстах наукового дискурсу, що зумовлено функціональними особливостями вживання даної частини мови, яка переважно виконує допоміжну функцію найменування ознак дії, стану, способу, часу, місця або причини та не відіграє провідної ролі в об'єктивізації змістових ознак концепту. Таким чином, частиномовна дистрибуція ознак концепту «*pandemic*» свідчить про універсальний характер його мовної репрезентації незалежно від дискурсивної приналежності.

Отже, отримані результати дозволили здійснити системний опис багаторівневої структури концепту «*pandemic*» у науковому та мас-медійному дискурсах та встановити специфіку його дискурсивної репрезентації в сучасній англійській мові. У ході аналізу засобів вербалізації концепту обумовлені специфікою обох типів дискурсів. По-перше, мас-медійний дискурс зорієнтований на цільову аудиторію пересіченого носія англійської мови, для якого важливим є розуміння складних процесів, явищ, що відбуваються у світі більш простими, зрозумілими лексичними засобами, з іншого боку – науковий дискурс, цільова аудиторія якого, фахівці певної галузі науки (у нашому випадку медицини), зорієнтований на пояснення складних явищ або процесів із застосуванням різноманітної термінології, яка притаманна даній сфері науки. По-друге, представники мас-медійного дискурсу акцентують увагу на створенні загального уявлення суспільства про пандемію, її поширення та превентивних заходів з її боротьби, не занурюючись у більш детальну інтерпретацію основних її збудників, що простежується на лексичному рівні, зокрема у використанні для цього різноманітних засобів репрезентації, образності, метафоризації (а саме когнітивних метафор 73 випадки вживання в текстах мас-медійного дискурсу). У свою чергу, науковці розглядають феномен пандемії з більш

глибокого та дослідницького погляду, для них важливим є детальне вивчення хвороби, що викликає пандемію, її симптоматику, способів її дослідження та прогнозування, що уможливіть створення необхідних заходів для протидії неї, зокрема впровадження вакцинації, носіння масок та ін.

Дякую за увагу!

Після доповіді було поставлено запитання.

Кандидат філологічних наук, професор Т.Є. Єременко: У своїй роботі Ви користуєтесь термінами «концептуальний атомізм» і «теорія-теорія». Чи можете Ви їх коротко обґрунтувати?

А.В. Бошков: Ці терміни були введені британськими філософом С. Лауренсом та канадським дослідником Е. Морголісом в їх спільному дослідженні з когнітивної лінгвістики. Як пояснюють автори, «теорія-теорія» розглядає структуру концепту як елементу причинно-пояснювальних систем знань, у межах яких концепт визначається зв'язком з іншими концептами. У свою чергу, концептуальний атомізм звертає увагу на тлумаченні лексичних концептів як неділимих примітивів, що не мають внутрішньої структури та встановлюються через причинно-наслідковий зв'язок між словом і об'єктом або властивістю, яку воно позначає.

Кандидат філологічних наук, доцент І.А. Жаборюк: Розкажіть про поняттєвий компонент концепту «pandemic». Чому він важливий для аналізу дискурсу?

А. В. Бошков: Поняттєвий компонент концепту є важливою одиницею реконструювання структури концепту, оскільки він об'єднує у собі ключові змістові ознаки концепту «pandemic», які визначають його структуру та зміст. До цього компонента належать: наявність хвороби, що спричинена вірусом, бактеріями та іншими мікроорганізмами, та характеризується специфічними ознаками та симптомами; ступінь важкості хвороби; локалізація хвороби (тіло, розум); раптовість виникнення; патогенний характер; контагіозність; тривалість; сезонність; способи передачі (повітряно-крапельний, контактний, через кров, статевий, пренатальний, рановий, харчовий), способи діагностики хвороби (збір анамнезу для дослідження хвороби, її лабораторні та радіографічні дані), зменшення, порушення функції життєдіяльності людини. Даний компонент є важливим, оскільки саме він визначає, які лексичні одиниці використовуються для об'єктивізації поняття «pandemic» у текстах, і

дозволяє порівнювати, як пандемія вербалізується у науковому та мас-медійному дискурсах.

Доктор філологічних наук, професор О.І. Іліді: У Вашому дослідженні під час аналізу поняттєвого компоненту не розглядалися тексти соціальних мереж. Чи могли б такі джерела вплинути на результати аналізу вербалізації концепту «pandemic»?

А. В. Бошков: Так, у межах цього дослідження ми сфокусували увагу на вивченні засобів вербалізації концепту «pandemic» у мас-медійному дискурсі, зокрема в газетних статтях, як основного елементу аналізу. Даний вибір газетних статей був обумовлений тим, що мас-медіа сприяє формуванню цілісного уявлення суспільства про пандемію, відображає ключові лексичні одиниці, які беруть участь у описі повсякденних явищ, що дозволяє досліднику простежити, яким чином соціальна реальність, події та факти інтерпретуються у суспільній свідомості. Водночас варто зазначити, що інші джерела, зокрема соціальні мережі, блоги, могли б додати додаткові ознаки концепту, нові метафоричні образи та аксіологічні оцінки, однак через їхню велику варіативність у використанні мови та швидку змінність у контентному змісті, системний аналіз таких матеріалів був би ускладнений в межах даного дослідження.

Кандидат філологічних наук Т. В. Стоянова: чи відомо Вам, що деякі лінгвісти розглядають розмовні конотації під час дослідження структури концепту. Якого погляду дотримуєтесь Ви у дослідженні?

А. В. Бошков: Так, мені відомо, що деякі дослідники акцентують увагу на вивченні розмовних конотації під час дослідження структури концепту. У межах нашого дослідження аналіз засобів вербалізації понятійного та образно-ціннісного складника під час дослідження структури концепту «pandemic» базувався на формальному та стандартному вживанні лексичної системи мови, оскільки саме вони репрезентують нормативну об'єктивізацію концепту.

Кандидат філологічних наук, доцент І. А. Жаборюк: У Вашому дослідженні Ви виділяєте поняттєвий та образно-ціннісний компоненти концепту «pandemic». Чи розглядали Ви можливість застосування фреймового моделювання для систематизації цих компонентів?

А. В. Бошков: Так, можливість застосування фреймового моделювання була розглянута. Фреймове моделювання могло б уніфікувати і

систематизувати аналіз ментальної структури концепту. Однак у нашій роботі ми зацентрували увагу на описі структури концепту через призму тривимірної моделі, запропонованої представниками лінгвокультурного підходу (А. М. Приходько, Н. Плотнікова, І. С. Шевченко), згідно з якою концепт складається з понятійного, образного та ціннісного компонентів. Понятійний компонент концепту актуалізується у мовній формі, у прямій його номінації, імені, дефініції як у тлумачних, так і галузевих словниках, що дає змогу закласти основу для подальшого фреймового моделювання.

Голова наукового (фахового) семінару, доктор педагогічних наук, професор О. В. Попова: У Вашій праці Ви розглядаєте дискурс як середовище актуалізації концепту «pandemic». Як Ви вважаєте, у чому полягає специфіка дослідження вербалізації даного концепту в мас-медійному та науковому дискурсах?

А. В. Бошков: Дискурс визначаємо як складне комунікативне явище, яке реалізується в текстах в усній та писемній формах і обумовлене як мовними, так і позамовними чинниками. Дискурс є середовищем існування концепту і інструментом його об'єктивізації. Саме в дискурсі вбачається розширення структури концепту, актуалізація його прихованих властивостей. Оскільки дискурс є основою існування концепту, у центрі уваги нашого дослідження ми ставимо вивчення текстів тематики пандемії, аналіз яких, дозволяє створити цілісне уявлення про досліджуваний концепт у свідомості сучасників. Специфіка дослідження концепту в мас-медійному та науковому дискурсах відзначається певними особливостями. Вивчення концепту в мас-медійному дискурсі відбувається через аналіз його основної одиниці – медіатексту, як головної форми репрезентації соціальної дійсності в засобах масової інформації. Вивчення медіатексту дозволяє простежити, яким чином соціальна реальність, події та факти інтерпретуються у суспільній свідомості, а найбільш вживані в контексті слова, словосполучення, сприяють формуванню сталого образу в свідомості реципієнта. Аналіз концепту на основі наукових текстів з медицини дозволяє виявити наукове розуміння даного феномену фахівцями, які вивчають проблематику пандемії, а також виокремити змістові концептуальні ознаки феномену пандемії. Ми вважаємо, що жанр наукової статті є центральним у науковому дискурсі, оскільки він не лише містить прояви всіх категорійних ознак наукового дискурсу, а виступає оперативним жанром, що повністю відповідає вимогам сучасного наукового пізнання і спілкування, і звертаємося у своїй роботі в основному до нього.

В обговоренні взяли участь:

Науковий керівник, кандидат філологічних наук, доцент

А. І. Демчук:

Дисертація Бошкова Андрія Валерійовича присвячена комплексному вивченню концепту «pandemic» в англійськомовному науковому та мас-медійному дискурсах. Актуальність дисертаційного дослідження визначається відповідністю теми сучасним тенденціям розвитку когнітивної лінгвістики та дискурсології, зокрема підвищеному інтересу до проблеми вербалізації явищ об'єктивної реальності у процесі пізнання навколишнього світу, а також до способів інтерпретації мовних одиниць у свідомості носіїв англійської мови. У цьому контексті особливого значення набуває дослідження мовних засобів репрезентації концепту «pandemic» як складного когнітивного утворення, що посідає ключове місце не тільки у вузькоспеціалізованій науковій комунікації, а й в мас-медійній.

Незважаючи на наявність великої кількості праць, присвячених даній проблематиці, саме комплексне дослідження концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах у поєднанні з аналізом засобів вербалізації його багаторівневої ментальної структури залишається поза увагою дослідників.

Наукова новизна дисертаційної праці А. В. Бошкова полягає у системному описі та аналізі структури концепту «pandemic» в англійськомовному мас-медійному та науковому дискурсах через виокремлення його основних понятійних та образно-ціннісних компонентів, а також у з'ясуванні особливостей їхньої дискурсивної репрезентації в наукових і мас-медійних текстах.

Особистий внесок дисертанта полягає у тому, що у праці виокремлено та проаналізовано основні мовні засоби номінації концептуальних ознак концепту «pandemic» у двох типах дискурсу, виявлено якісну та кількісну асиметрію в його розумінні представниками мас-медіа та фахівцями медичної галузі; у детальному аналізі когнітивних метафор, що маніфестують образно-ціннісну складову концепту в мас-медійному дискурсі, а також аналізі медичних термінів-вербалізаторів, який дозволив виокремити додаткові концептуальні ознаки, що уточнюють зміст і когнітивну структуру досліджуваного концепту. Отримані результати дослідження мають високий рівень обґрунтованості, наукової валідності та практичну цінність.

Під час роботи над дисертацією А. В. Бошков проявив себе як самостійний, відповідальний, наполегливий дослідник, здатний до критичного осмислення складних лінгвістичних явищ. Дисертант упевнено оперує сучасною

науковою термінологією, демонструє вміння працювати з великим масивом текстового матеріалу та робити обґрунтовані висновки.

Освітня та наукова складові індивідуального плану роботи аспіранта Бошкова Андрія Валерійовича виконано в повному обсязі та на високому рівні.

У цілому схвально оцінюючи дисертаційну працю Бошкова Андрія Валерійовича, вважаю її актуальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що відповідає усім чинним вимогам, встановленим щодо дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та може бути представлена у спеціалізованій ученій раді для присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 «Філологія».

Експерт, кандидат філологічних наук, професор Т. Є. Єременко:

Актуальність дисертаційного дослідження обумовлена необхідністю здійснення всебічного аналізу концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах із застосуванням комплексного системного підходу до вивчення його багаторівневої ментальної структури, що охоплює поняттєвий та образно-ціннісний компоненти. У сучасній лінгвістиці спостерігається підвищений інтерес до проблеми вербалізації явищ об'єктивної реальності у процесі пізнання навколишнього світу, а також до способів інтерпретації мовних одиниць у свідомості носіїв англійської мови. Вибір концепту «pandemic» як об'єкта наукового дослідження є своєчасним та науково-обґрунтованим, оскільки його мовна маніфестація відображає особливості осмислення глобальних суспільних явищ, що вплинули на зміни у мовній картині світу, зумовивши актуалізацію медичної термінології у повсякденній комунікації.

Підкреслимо вагомість наукового доробку автора, який полягає, насамперед, у застосуванні когнітивно-дискурсивного підходу для дослідження концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах, що, у свою чергу, забезпечило досягнення переконливих результатів комплексного лінгвокогнітивного аналізу.

Обґрунтованість та достовірність результатів дослідження підкріплюються валідним фактичним матеріалом (повна вибірка представлена 600 англійськомовними статтями загальним обсягом 1 305 496 лексичних одиниць) та його кількісним аналізом. Зауважимо, що використання сучасного наукового інструментарію (зокрема AntConc для корпусного аналізу) забезпечило всебічний та об'єктивний аналіз досліджуваних явищ.

Дисертація А. В. Бошкова, безумовно, має теоретичне та практичне значення. Дисертантом запропоновано систематизацію лексичних засобів

вербалізації концепту «pandemic», *уточнено* поняття «концепт», «наукова картина світу», «наївна картина світу», «мас-медійний дискурс», *здійснено* аналіз засобів вербалізації концептуальних ознак концепту на матеріалі вибірки з визначенням характерних дискурсивних рис для кожного типу дискурсу. Практична цінність наукового доробку дисертанта обумовлена можливістю використання наукових здобутків автора у викладанні лексикології (англійська мова) (розділ «Лексична семантика»), теорії та методики мовного аналізу (розділ «Мова й мислення»); у лексикографічній практиці для уточнення та доповнення сучасних словників англійської мови новими лексичними одиницями та значеннями; а також під час розробки спецкурсів із когнітивної лінгвістики, теорії міжкультурної комунікації та лінгвістичного аналізу художнього тексту. Отримані результати можуть прислужитися як здобувачам першого (бакалаврського), так і другого (магістерського) рівня вищої освіти, а також аспірантам у їхніх наукових розробках.

Структура роботи відзначається логічністю побудови, послідовністю викладу та аргументованістю висновків: теоретичний розділ створює підґрунтя для розробки методики дослідження та подальшого комплексного, всебічного аналізу лінгвістичних та когнітивних характеристик концепту, його дистинктивних особливостей, тощо. В роботі наявні всі необхідні структурні елементи дисертаційного дослідження: вступ, три розділи, висновки до кожного з них, загальні висновки, список використаних джерел і додатки.

Все це дозволяє стверджувати, що дисертація А. В. Бошкова є самостійною науковою працею, яка вирізняється системністю, глибиною та багатоаспектністю вирішення поставлених завдань, що, у свою чергу, свідчить про здатність дисертанта систематизувати, синтезувати й інтерпретувати теоретичний та достатній за обсягом фактичний матеріал дослідження. Загалом оригінальне, актуальне дослідження А. Бошкова цілком заслуговує на схвальну оцінку. Разом з цим деякі аспекти дослідження викликають зауваження:

1. У тексті підрозділу 1.2 використовується велика кількість термінів, які іноді подаються без детального пояснення або обґрунтування їхнього включення (наприклад, польова модель концепту, концептуальний атомізм, теорія-теорія тощо). Рекомендується дещо уточнити та узгодити термінологічний апарат у подальшому аналізі.

2. У підрозділі 1.4. «Поняття та функції мас-медійного дискурсу» і 1.5. «Науковий дискурс як вид інституціонального типу дискурсу» потребує більш чіткого порівняння та більш детального обґрунтування критерії віднесення текстів до того чи іншого типу дискурсу.
3. У рукописі дисертації наявні лексичні, стилістичні та орфографічні неточності, які потребують виправлення для покращення читабельності та академічної прозорості тексту.

Однак, на наше переконання, висловлені зауваження та критичні коментарі в жодному разі не зменшують загальної позитивної оцінки та цінності рецензованого дисертаційного дослідження. Подана робота в достатньому обсязі пройшла апробацію на наукових конференціях, її основні положення і висновки належним чином викладено у наукових публікаціях.

Отже, дисертація Бошкова Андрія Валерійовича «Англійськомовна вербалізація концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах» цілком відповідає чинним вимогам, встановленим щодо дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та за умов виправлення зазначених недоліків може бути рекомендована для розгляду на фаховому семінарі та подальшого представлення у спеціалізованій вченій раді.

Експерт, кандидат філологічних наук, доцент І.А. Жаборюк:

Представлена на експертизу дисертаційна робота Бошкова Андрія Валерійовича присвячена комплексному дослідженню концепту «pandemic» в англійськомовному науковому та мас-медійному дискурсах у поєднанні з аналізом засобів вербалізації його багаторівневої ментальної структури.

Актуальність теми дисертації полягає у необхідності здійснення всебічного аналізу концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах. Події кінця 2019 початку 2020 років – поява пандемії COVID-19 зумовили трансформацію суспільного життя людей, суттєво вплинувши на основні сфери життєдіяльності – туризм, економіку, медицину та ін., зокрема й мову, у результаті чого виникла потреба у переосмисленні явища пандемії, яке вийшло за рамки суто медичного вжитку, й набуло нового лінгвістичного вираження, що відзначається у широкому використанні медичної термінології, абстрактних понять і метафор не лише у професійній науковій комунікації, а й у повсякденному спілкуванні. Таким чином, пандемія стала не лише медичним, а й соціокультурним явищем, яке актуалізувало нові способи мовної репрезентації реальності. Дослідження цього явища в межах

когнітивно-дискурсивного підходу є надзвичайно своєчасним, адже дозволяє простежити, як у мові формується суспільне розуміння пандемії, виокремити її оцінні та емоційні конотації, а також як у різних типах дискурсу (науковому та мас-медійному) відбувається відображення та концептуалізація цього глобального явища.

Обґрунтованість та достовірність результатів дослідження підкріплюються валідним фактичним матеріалом (повна вибірка складає 600 англійськомовних статей відібраних з наукового та мас-медійного дискурсу) та його кількісним аналізом. Використання програми AntConc для корпусного аналізу дало змогу кількісно підтвердити якісні спостереження та досягти високого рівня наукової достовірності.

Дисертація А. В. Бошкова, безумовно, має теоретичне та практичне значення. Теоретична цінність полягає у розвитку положень когнітивної лінгвістики та дискурсології, уточненні механізмів мовної репрезентації медичних концептів і взаємодії між науковим та мас-медійним типами комунікації. Усе це уможливлює використання здобутків автора під час розробки курсів з теоретичних дисциплін – лексикології (англійська мова) (розділ «Лексична семантика»), теорії та методики мовного аналізу (розділ «Мова й мислення»), а також у лексикографічній практиці для уточнення та доповнення сучасних словників англійської мови новими лексичними одиницями та значеннями; під час розробки спецкурсів із когнітивної лінгвістики, теорії міжкультурної комунікації та лінгвістичного аналізу художнього тексту, що підкреслює практичне значення отриманих результатів.

Структура дисертації є чіткою, логічно побудованою, відповідає меті та завданням дослідження. Матеріал викладено послідовно, теоретичний розділ створює засади для аналізу емпіричних даних, а підрозділи практичної частини відзначаються змістовною насиченістю та методологічною коректністю. Загальні висновки узгоджені з поставленими завданнями, переконливо аргументовані й повністю відображають результати проведеного аналізу. В роботі наявні всі необхідні структурні елементи дисертаційного дослідження: вступ, три розділи, висновки до кожного з них, загальні висновки, список використаних джерел і додатки.

Рецензоване дослідження виконано: 1) на значному фактичному матеріалі – було проаналізовано англійськомовні тлумачні та галузеві словники, мас-медійні та наукові джерела для відбору матеріалу вибірки – електронні версії англійськомовних видань газет і наукових сайтів із 2020 по 2023 роки, серед яких: “The Times”, “The Washington Post”, “The Guardian”, “Daily Mail”, “Daily Mirror”, “The WHO”, “PubMed”, “Cell Press”, “The Lancet” та ін.

Загальний обсяг мовного матеріалу складає 3564 сторінок. Загальна кількість відібраних лексичних одиниць англійської мови, що номінують концепт використаних джерел налічує 394 позицій, з яких 176 – англійською мовою.

Все це дозволяє стверджувати, що дисертація А. В. Бошкова є самостійною науковою працею, яка відзначається високим рівнем підготовки, логічністю викладу, коректним застосуванням методів аналізу та переконливістю висновків. Структура дослідження відповідає вимогам до дисертаційних робіт, усі положення логічно пов'язані між собою й підкріплені фактичним матеріалом. Незважаючи на високий рівень виконання роботи, можна висловити такі дискусійні зауваження, які не впливають на загальну позитивну оцінку:

1. Було б доцільно детальніше прокоментувати, чи наявний у мас-медійному дискурсі прислівник, який, згідно з висновками дослідження, репрезентований лише у науковому дискурсі. Бажано було б пояснити причини його відсутності у ЗМІ, враховуючи його допоміжну функцію.
2. Враховуючи, що дисертант провів значний обсяг роботи, виокремивши поняттєві ознаки та образно-ціннісний складник концепту «pandemic», доцільно було б розглянути можливість застосування фреймового моделювання для поглиблення аналізу, який міг би забезпечити більш уніфікований та системний опис ментальної структури концепту.
3. У рукописі дисертації містяться поодинокі мовні та стилістичні огріхи.

Однак, на наше переконання, висловлені міркування та критичні коментарі в жодному разі не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження Бошкова А.В., вони не стосуються змісту основних положень дослідження і не ставлять під сумнів достовірність отриманих результатів. Крім того, робота написана із дотриманням принципів академічної добросовісності.

Дисертація Бошкова Андрія Валерійовича на тему «Англійськомовна вербалізація концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах» цілком відповідає чинним вимогам, встановленим щодо дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та може бути рекомендована для розгляду на фаховому семінарі й подальшого представлення у спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 035 «Філологія».

Експерт, кандидат філологічних наук, викладач Т.В. Стоянова:

Актуальність теми дослідження «Англійськомовна вербалізація концепту необхідністю здійснення комплексного аналізу концепту «pandemic» у різних дискурсивних вимірах (мас-медійному та науковому). Проблема вербалізації концепту «pandemic» залишається однією з актуальних у межах когнітивної лінгвістики в аспекті дослідження особливостей мовного відображення глобальних соціальних явищ у сучасному англійськомовному комунікативному просторі.

Автор дисертації крізь власну дослідницьку призму розглядає концепт pandemic» як складне багатовимірне ментальне утворення, яке поєднує в собі інтерпретацію концепту як одиниці свідомості, культури та мови. Такий підхід дозволяє простежити особливості вербалізації явищ об'єктивної реальності у процесі пізнання навколишнього світу, а також способів інтерпретації мовних одиниць у людській свідомості.

Обґрунтованість та достовірність результатів дослідження забезпечуються чітким визначенням мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження, а також адекватним добором методів аналізу, що відповідають поставленим завданням і специфіці матеріалу.

В осмисленні проблеми вербалізації концепту у лінгвістиці дисертант спирається на дослідження С. А. Жаботинської, Дж. Кук, Дж. Лакоффа, С. Лоуренса, Е. Марголіса, Н. Плотнікової, М.М. Полюжина, А. М. Приходько, Д. Ренкема, О. О. Селіванової, П. Хілтона та інших вчених, чії роботи стали теоретичним підґрунтям дослідження. Достовірність результатів підтверджується репрезентативністю фактичного матеріалу, використанням комплексу методів і прийомів аналізу, послідовністю проведення дослідження, а також узгодженістю отриманих висновків із загальноприйнятими положеннями сучасної когнітивної лінгвістики та дискурсології.

Теоретичне та практичне значення. Одержані дисертантом результати мають науково-теоретичну та практичну цінність, вони можуть бути застосовані як у науково-дослідній діяльності для продовження розробок положень когнітивної лінгвістики та дискурсології, так і в освітній практиці – зокрема у викладанні лексикографії, лексикології та розробці навчальних курсів з англійської мови та когнітивного аналізу текстів.

Структура дисертації. Дисертація Бошкова Андрія Валерійовича «Англійськомовна вербалізація концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах» має необхідний обсяг і логічну структуру, що забезпечує послідовне викладення матеріалу та науково-аргументоване розкриття теми. Основний зміст дисертації викладено в трьох розділах.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел. Розподіл матеріалу між структурними частинами дисертації корелює із логікою розкриття предмета дослідження та послідовного вирішення поставлених завдань. Висновки до дисертації відповідають поставленим завданнями, систематизують основні результати дослідження та відображені в оприлюдненій анотації. Зміст анотації висвітлює основні напрями дисертації, логіку наукового пошуку, результати наукової діяльності, теоретичне та практичне значення, а також ключові результати, отримані в процесі виконання дисертаційної роботи.

Все це дозволяє стверджувати, що дисертація А. В. Бошкова є самостійною науковою працею, яка відзначається високим рівнем підготовки, логічністю викладу, коректним застосуванням методів аналізу та переконливістю висновків.

Водночас творчий характер пошукової роботи Бошкова Андрія Валерійовича викликає такі дискусійні зауваження, які не впливають на загальну позитивну оцінку:

1. Певна частина термінологічного апарату потребує дещо більшої систематизації для забезпечення однозначності трактування ключових понять у межах дослідження.
2. Деякі приклади вербалізації концепту «pandemic» у мас-медійному дискурсі подекуди потребують більшої деталізації контекстуального аналізу задля глибшого розкриття семантичних та прагматичних нюансів.
3. Потребують більшого уточнення критерії добору репрезентативних текстів англійськомовного мас-медійного дискурсу у підрозділі 2.2. «Вербальна репрезентація понятійного компоненту концепту «pandemic» в англійськомовному мас-медійному дискурсі» Чи не є вибір цих критеріїв суб'єктивним у межах наукового дослідження?

Зазначені зауваження і побажання не зменшують загальну позитивну оцінку дослідження Бошкова Андрія Валерійовича «Англійськомовна вербалізація концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах», яке вирізняється оригінальністю, науковою новизною, практичною значущістю, достатнім теоретичним рівнем, оригінальністю наукових підходів.

Дисертаційна робота Андрія Бошкова є новаторським дослідженням, яке зосереджене на вирішенні актуальної проблеми англійськомовної вербалізації концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах. Ступінь наукової новизни дисертаційного дослідження, її актуальність,

обґрунтованість і достовірність отриманих результатів, високий теоретичний рівень та оригінальність наукових підходів демонструють здатність здобувача до ґрунтовних досліджень, його вміння систематизувати та екстраполювати важливі теоретичні висновки попередників, а також формулювати власні концепції в сучасний лінгвістичний контекст. Робота дисертанта свідчить про здатність автора визначати пріоритети розвитку когнітивної лінгвістики та дискурсології. Це і є об'єктивним підтвердженням його ерудиції, професійних умінь, навичок і компетентностей, а також достатнього рівня теоретичних знань. Крім того, робота написана із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Отже, дисертація Бошкова Андрія Валерійовича на тему «Англійськомовна вербалізація концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах» є завершеною, самостійною науковою працею, що містить обґрунтовані наукові результати, вирізняється актуальністю, науковою новизною, теоретичним та практичним значенням і відповідає п.6-9 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 01.2022 № 44 (зі змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 № 341, від 19.05.2023 № 502) та Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261 (зі змінами), а її автор – Бошков Андрій Валерійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 «Філологія».

Рецензент, доктор філологічних наук О.І. Іліаді:

Актуальність теми дисертаційної роботи. Дослідження А. В. Бошкова видається актуальним з огляду на тенденції, що спостерігаються у когнітивній лінгвістиці та лінгвокультурології останнього десятиліття. Мова завжди швидко реагує на істотні зміни в суспільній психології, а одна із функцій лінгвістики – відстеження того, як вони відображаються в лексиці, семантиці та пояснення механіки їхньої репрезентації у тексті. Такі зміни спостерігалися в період пандемії COVID-19, і тоді ж виникла потреба опису засобів вербалізації концепту «pandemic» в англійській мові. Рецензоване дисертаційне дослідження є серйозною спробою розв'язати цю проблему

через моделювання основних складників зазначеного концепту в різних дискурсивних площинах (мас-медійному та науковому дискурсах).

Обрана тема відповідає сучасному рівню вивчення мовної концептуалізації явищ дійсності, які відображають суспільно значимі процеси. Зокрема, у дисертації представлено *першу в українському мовознавстві спробу системно описати структуру* концепту «pandemic» в англomовному мас-медійному та науковому дискурсах через виокремлення його основних компонентів (поняттєвого й образно-ціннісного) та з'ясування особливостей їхньої дискурсивної реалізації в текстах мас-медіа та наукових статтях. Власне, в цьому полягає новизна дисертації.

Обґрунтованість і достовірність результатів дослідження. Структура дослідження відбиває послідовність процедурних дій дисертанта і цілісність його концепції. Зокрема, студія складається з трьох структурно та змістовно пов'язаних між собою розділів, у яких послідовно розкривається поставлена проблема. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, сформульовано його мету та завдання, визначено його об'єкт, предмет, обґрунтовано наукову новизну, зазначено практичну та теоретичну цінність результатів дисертації.

Задля досягнення мети дослідження дисертант використав такі лінгвістичні методи: метод аналізу словникових дефініцій, метод компонентного, концептуального, контекстуального аналізу, а також метод когнітивної інтерпретації. Разом із загальнонауковими методами, таке поєднання забезпечило широкий погляд на структуру концепту «pandemic», уможливило визначення його поняттєвого та образно-ціннісного складників, їхньої дискурсивної реалізації.

Висновки дисертації повністю відповідають завданням, поставленим у «Вступі». Дисертант послідовно, із належною аргументацією обґрунтовує висновки щодо структури досліджуваного концепту, специфіки його вербалізації та функціонування у мас-медійному й науковому дискурсах. Достовірність висновків забезпечується надійною фактологічною базою, зібраною в тому числі за допомогою корпусних методів (програма AntConc), які, власне, і підтверджують репрезентативність вибірки.

Наукова новизна одержаних результатів, їхня теоретична і практична значимість. Наукова новизна дисертації полягає у комплексному підході до вивчення англomовної вербалізації концепту «pandemic» у межах двох різних типів дискурсу – наукового та мас-медійного. Автор *здійснив системний опис* змістових конститuentів цього концепту шляхом аналізу лексикографічних джерел, корпусного вивчення лексичних одиниць і порівняльного аналізу їхньої дискурсивної реалізації. У дослідженні *визначено* структуру концепту «pandemic», що охоплює поняттєвий та образно-ціннісний компоненти,

розкрито механізми їхньої вербалізації у відповідних дискурсивних контекстах. *Виявлено* додаткові концептуальні ознаки, які не фіксуються у лексикографічних джерелах. Особливу цінність має дослідження образно-ціннісного компонента концепту, об'єктивованого через систему когнітивних метафор (ПАНДЕМІЯ – ВІЙНА, ПАНДЕМІЯ – ВБИВЦЯ, ПАНДЕМІЯ – ПРИРОДНЕ ЯВИЩЕ, ПАНДЕМІЯ – МОНСТР), що відображають негативну аксіологічну оцінку пандемії у свідомості англomовного соціуму.

Теоретичне значення одержаних результатів полягає у подальшому розвитку положень когнітивної лінгвістики, лінгвокультурології та дискурсології щодо репрезентації знань і цінностей у мові. Прикладний характер отриманих результатів полягає у можливості їх використання у подальших дослідженнях медичного, наукового, політичного та освітнього дискурсів, а також у навчальних курсах із когнітивної лінгвістики, семантики, лінгвокультурології.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дослідження А. В. Бошкова відповідає всім вимогам до кваліфікаційних наукових праць на здобуття ступеня доктора філософії, визначеним чинними нормативними документами. *Робота відзначається цілісністю, логічною структурованістю та послідовністю викладу матеріалу.* Зміст дисертації повністю узгоджується із заявленою темою, метою та завданнями дослідження. Усі положення, висновки та результати мають наукове обґрунтування, підтвержені аналізом значного емпіричного матеріалу. Результати наукового пошуку належним чином апробовано на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях. Здобутки дисертанта викладено в 13 публікаціях (з них – 6 статей у фахових виданнях України категорії Б). Засвідчуємо, що публікації вповні висвітлюють зміст і результати всіх розділів дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертаційної праці. Як і будь-яке наукове дослідження, дисертація А. В. Бошкова містить дискусійні положення. Зробимо кілька зауважень і рекомендацій до змісту роботи:

1. Використання текстових фрагментів із новітніх цифрових мас-медійних платформ (соціальні мережі, блоги, онлайн-новини) могло би значно розширити емпіричну базу дослідження та показати особливості спонтанного дискурсу, де концепт «pandemic» реалізується у більш емоційно забарвленому контексті. Звісно, в цьому разі обсяг студії був би дещо більшим.

2. У розділі 2.3. «Образно-ціннісний компонент концепту «pandemic» дисертант слушно виокремлює основні когнітивні образи, через які простежується аксіологічна оцінка концепту «pandemic» у суспільній

свідомості. Однак, на нашу думку, доцільним було би детальніше висвітлити культурно-специфічні особливості цих метафор, зокрема простежити їхню варіативність у спільнотах, де використовуються різновиди англійської мови (британській, американській, австралійській). Це дозволило би ширше висвітлити когнітивно-культурний потенціал образно-ціннісного компонента.

3. Зважаючи на ґрунтовність проведеного аналізу, доцільним видається детальніший розгляд динаміки концепту «pandemic», зокрема, у текстах, створених до офіційного визнання пандемії COVID-19 та після її завершення. Тоді можна простежити еволюцію змісту концепту та зміни у його оцінній парадигмі. Проте це завдання можна планувати і на перспективу.

Звісно, ці зауваження жодною мірою не применшують евристичної цінності дисертації.

Відсутність порушення академічної доброчесності. Аналіз дисертаційного дослідження свідчить про відсутність у його тексті порушень академічної доброчесності.

Загальний висновок. Рецензована праця Бошкова Андрія Валерійовича є самостійним, завершеним дослідженням, актуальним для сучасної вітчизняної науки. *Вона містить науково обґрунтовані положення, має наукову новизну та практичну цінність.* Науковий рівень дисертаційного дослідження цілком відповідає студіям такого типу, *заявлена тема розкрита повністю.* Вважаємо, що дослідження є внеском у когнітивну лінгвістику, лінгвокультурологію та дискурсологію.

Дисертація Бошкова Андрія Валерійовича на тему «Англійськомовна вербалізація концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах» цілком відповідає усім вимогам, встановленим до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та за умов урахування зазначених рекомендацій може бути представлена у спеціалізованій ученій раді для присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія.

Учений секретар наукового (фахового) семінару, кандидат педагогічних наук І.О. Лук'яненко представила відомості щодо апробації основних положень дисертації, повноти опублікованих наукових результатів А. В. Бошкова та проєкт рішення Висновку.

Відомості про повноту надрукованих наукових результатів автора:

Статті:

1. Бошков А. В., Демчук А. І. Лексикографічна інтерпретація концепту «pandemic» в сучасній англійській мові. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». Вип. № 51,

том 1. Одеса 2021. С. 18-22. DOI <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.51-1.4> **Ключові слова:** концепт, пандемія, дефініційний аналіз, лексикографічна інтерпретація, сема.

2. Бошков А. В. Специфіка мас-медійного дискурсу з точки зору когнітивного підходу. Закарпатські філологічні студії. 2022. Вип 25. Т.1. С.170-175. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.25.1.31> **Ключові слова:** дискурс, мас-медійний дискурс, когнітивний підхід, концепт, ЗМІ.

3. Бошков А.В., Демчук А.І. Англійськомовна вербалізація понятійного складника концепту «pandemic» в мас-медійному дискурсі. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 66, том 1, 2023. С. 104-110. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/66-1-17> **Ключові слова:** вербалізація, концепт, лексична одиниця, мас-медійний дискурс, пандемія, понятійна ознака.

4. Бошков А.В. Семантичний аналіз синонімічного ряду ключової лексеми концепту «Pandemic». Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки. 2023. С. 34-50. DOI <https://doi.org/10.24195/2616-5317-2023-37-3> **Ключові слова:** концепт, ключова лексема, синонімічний ряд, пандемія, домінантна сема, понятійна ознака.

5. Бошков А.В. Образно-ціннісний складник концепту «pandemic» в англійськомовному мас-медійному дискурсі. Нова філологія, Вип. 93. 2024. С. 28-34. DOI <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2024-93-4> **Ключові слова:** концепт, когнітивна метафора, мас-медійний дискурс, пандемія, образно-ціннісна складова.

6. Бошков А.В. Англійськомовна вербалізація понятійного складника концепту «pandemic» у науковому дискурсі. Причорноморські філологічні студії. №8. 2025. С.30-40. DOI <https://doi.org/10.32782/bsps-2025.2.4> **Ключові слова:** концепт, пандемія, науковий дискурс, понятійна ознака, лексична одиниця.

Тези:

1. Бошков А.В., Демчук А.І. Теоретичні засади дослідження концептів в наївній та науковій картинах світу. *The 12th International scientific and practical conference "World science: problems, prospects and innovations"* (August 11-13, 2021) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2021. С.213-218

2. Boshkov A. V. Methods of concept research in modern linguistics. *Innovations and prospects of world science. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference*. Perfect Publishing. Vancouver, Canada. 2021. P.787-792

3. Boshkov A. V., Demchuk A. I. Scientific vs. naïve world picture in modern linguistics. *Актуальні проблеми сучасної філології та методики викладання іноземних мов: збірник наукових праць / за заг. ред. А. А. Юмрукуз*. Одеса: Магістр, 2022. С. 86-88.

4. Boshkov A.V. Scientific discourse as a type of institutional discourse. X International scientific and practical conference “*Modern methods of applying scientific theories*” (March 14-17 2023), Lisbon, Portugal. International Science Group. 2023. P. 313-315

5. Бошков А.В. Типологія дискурсу як об'єкта лінгвістичних досліджень. Матеріали Х Міжнародної науково-практичної конференції. *Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі*. (1-2 квітня), Одеса. 2024. С.44-45.

6. Бошков А.В. Когнітивний підхід до дослідження термінології як засобу вербалізації концептів у науковому дискурсі. *Пріоритетні завдання філологічних наук на сучасному етапі: матеріали III науково-практичної конференції* (м. Чернігів, 13-14 грудня). Одеса: видавництво «Молодий вчений», 2024. С.15-18.

7. Бошков А.В., Демчук А.І. Особливості дослідження концепту «pandemic» у медичному дискурсі. *Мовна освіта: виклики, перспективи та інновації: збірник наукових праць / за заг. ред. А. А. Юмрукуз*. Одеса: Магістр, 2025. С.86-88.

ВИСНОВОК

1. Уважати, що дисертація А. В. Бошкова із теми «Англійськомовна вербалізація концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії, є завершеним самостійним дослідженням з актуальної проблеми, відповідає

вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 «Філологія».

1.1. Уважати, що наукове дослідження містить наукову новизну: *вперше здійснено* комплексний аналіз англійськомовної вербалізації концепту «pandemic» у межах двох різних типів дискурсу — наукового та мас-медійного; *системно описано* змістові конститuentи концепту «pandemic» на основі дефініційного аналізу словникових джерел, корпусного вивчення лексичних одиниць і порівняльного аналізу їхньої дискурсивної реалізації; *визначено* структуру концепту «pandemic», що охоплює поняттєвий та образно-ціннісний компоненти, і *розкрито* механізми їхньої вербалізації у відповідних дискурсивних контекстах; *виявлено* додаткові концептуальні ознаки, які не фіксуються у лексикографічних джерелах; *охарактеризовано* образно-ціннісний компонент концепту, що об'єктивований через систему когнітивних метафор (ПАНДЕМІЯ – ВІЙНА, ПАНДЕМІЯ – ВБИВЦЯ, ПАНДЕМІЯ – ПРИРОДНЕ ЯВИЩЕ, ПАНДЕМІЯ – МОНСТР), що відображають негативну аксіологічну оцінку феномену пандемії у свідомості англomовного соціуму, *проведено* аналіз медичних термінів-вербалізаторів концепту «pandemic» та *виокремлено* додаткові концептуальні ознаки, що уточнюють його зміст і когнітивну структуру.

1.2. Уважати, що дисертаційне дослідження має практичне значення: *уточнено* зміст понять «концепт», «наукова картина світу», «наївна картина світу», «мас-медійний дискурс»; *виокремлено* понятійні ознаки концепту із залучення лексикографічних джерел; *визначено* структуру концепту з її понятійним, образним та ціннісним компонентом; *виокремлено*, *проаналізувано та порівняно* засоби вербалізації концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах.

Результати можуть бути використані у викладанні лексикології (англійська мова) (розділ «Лексична семантика»), теорії та методики мовного аналізу (розділ «Мова й мислення»); у лексикографічній практиці для уточнення та доповнення сучасних словників англійської мови новими лексичними одиницями та значеннями; під час розроблення спецкурсів із когнітивної лінгвістики, теорії міжкультурної комунікації та лінгвістичного аналізу художнього тексту.

2.1. Затвердити висновок засідання наукового (фахового) семінару Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» про дисертацію А. В. Бошкова «Англійськомовна вербалізація концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах», що представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 «Філологія».

2.2. Основні результати дослідження висвітлено в ___13___ публікаціях автора, з них ___6___ в наукових фахових виданнях категорії «Б» України (2 у співавторстві), ___7___ - апробаційного характеру.

3. Ухвалили: з урахуванням виправлень тексту відповідно до висловлених зауважень рекомендувати дисертаційну працю А. В. Бошкова «Англійськомовна вербалізація концепту «pandemic» у науковому та мас-медійному дискурсах» до попереднього розгляду і захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 035 «Філологія».

Результати голосування:

присутні - 9,
«за» - 9,
«проти» - немає.

Висновок прийнято одностайно.

Голова наукового (фахового) семінару,
доктор педагогічних наук, професор

Олександра ПОПОВА

Учений секретар наукового (фахового)
семінару, кандидат педагогічних наук

Ірина ЛУК'ЯНЧЕНКО

Експерт

Тетяна ЄРЕМЕНКО

Експерт

Ірина ЖАБОРЮК

Експерт

Тетяна СТОЯНОВА

